7. • אהוא (עיר)

ואקבצם אל הנהר הבא אל אהוא ונחנה שם ימים שלשה. (עזרא ח 15)

אין בתלמוד.

עזרא יצא מאחמתא, בירת הקיץ של מלכי פרס, היא *Ἐκβάτανα*, המדאן שבפרס של ימינו. מסתבר שהוא הלך בדרך השיירות הגדולה שראשיתה באפשניסתאן, והיא עברה אז את אחמתא ונמשכה אל נינוה, על נהר חידקל. ייתכן שעל הדרך בין אחמתא לנינוה שכנה העיר אהוא. באהוא נתקבצו כל העולים עם עזרא, הנו שם שלשה ימים ומשם יצאו לירושלים.

אובר מייאר (עמ׳ 15) מזהה את אהוא עם העיר אוינא. לדעתי נשתלשל מן השם אהוא (אחרי השמטת הה״א) השם אָיָא, ואליו נצטרפה הסיפית גת – הבאה בפרסית לסמן אזור, גליל או ארץ (ע״ע אוונא).

לפי השערה אחרת, ״ייתכן אולי שאהוא היא אִיהִי, אי אִיהִי דִקִירָא, הנקראת באשורית בשם אִד או אִט וביוונית בשם אֶס״. (גוטמן, א״מ, א, עמ׳ 122).

ישמ׳ ר׳ אלעזר בגמ׳ ואמרו ר׳ אבא.

315. נהר אהוא (נהר)

1. יאקרא שם צום על הנהר אהוא. (עזרא ח 21)
2. נסעה מנהר אהוא בשנים עשר לחדש הראשון ללכת ירושלים. (עזרא ח 31)

אין נתונים לקביעת מהלך מסעם של העולים עם עזרא, ולקביעת מקומו של נהר אהוא, אם היה בסביבות נהר חידקל, ואם בסביבות נהר פרת.

ראה: אהוא (עיר).

---

(4)

ואין פוחתין משנים עשר לוים עומדים על הדוכן בכל יום לומר שירה על הקרבן ומוסיפין עד לעולם. ואין אומרין שירה אלא בפה בלא כלי שעיקר השירה שהיא עבודתם בפה: ואחרים היו עומדים שם מנגנין בכלי שיר. מהן לוים ומהן ישראלים מיוחסין המשיאין לכהונה. שאין עולה על הדוכן אלא מיוחס. ואין אלו המשוררים על פי הכלים עולין למנין השנים עשר:

ומגן אלי מיגא נ״ב. הוגים טלמ״ן.

ומ׳ ר׳ יצחק - עצמו אמ׳ שי ומאמרו

(6)

אלו שני כלים נשתיירו ממקדש ראשון (ג) ונתפגמו ולא היה להם אריכה (ד) ועליהם אמר דוד °נחושת ממורם °נחישת (ממורק) ועליהם הוא אומר °וכלי נחושת (ז) מוצהב שנים המכוהות (מוהב) רב ושמואל הד אמר כל אחד ואחד שקול כשנים של זהב וח״א שניהם שקולין כאחד של זהב תני רב יוסף שניהם שקולין כאחד של זהב תניא (ט) ר׳ נתן אומר שנים הין שנאמר שנים אל תיקרי שנים אלא שניים

עורכין ״!

---

(2)

עצמו - בין ה׳

(1) . אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: הַבָּא מִן הַדֶּרֶךְ אַל יִתְפַּלֵּל שְׁלֹשָׁה יָמִים, שֶׁנֶּאֱמַר ״וָאֶקְבְּצֵם אֶל הַנָּהָר הַבָּא אֶל אַהֲוָא וְנַחֲנוּ שָׁם יָמִים שְׁלֹשָׁה וָאֲבִינָה בָעָם וגו׳״. אֲבוּהּ דִּשְׁמוּאֵל, כִּי אָתֵי בְּאוֹרְחָא לָא מְצַלֵּי תְּלָתָא יוֹמֵי.

עירובין סה.

רש״י

אל יתפלל שלשה ימים — שלא דעתו מיוכנת עליו מפני טורח הדרך. ונחנה שם ימים שלשה — ״הדר״ ״ויתנינם״, ״כלל דעד הכתם לא הויל ביום.

וגם מגדים לרש״י, עם

---

(3)

ואבינה בעם — מי היה ומי לא היה. שמע מינה לא ידע עזרא מי עלה עמו ומי לא עלה עמו, וסניר שהיו שם לוים כשרים, ולא מצא רשרים לעבודה אלא מאיתן שקצתו בהונות ידיהם נשיניהם, ואמרו ״אין נשיר את שיר ה׳״ וגו׳ נמומור ״על נהרות בבל״ (תהלים קלז). שאמר להם נבוכדנצר ״שירו לנו משיר ציון״, עמדו וקצתו בהונות ידיהם נשיניהם, ואמרו לו ״אין נשיר את שיר ה׳ על אדמת נכר״. ״לא נשיר״ לא נאמר, אלא ״אין נשיר״ — אין לנו נמה למשמש בעיני הכבורות. מאיתן עלו, ומן הכשרים לא מצא, לפי שהיו יושביס בבבל בשלוה, והעולים בירושלים היו נבוני ובטורה המלאכה ובאימת כל סביביתיה. והנך לוי דקתני מתניתין — מהנך לא חזו לעבודה היו.

רש״י מוס׳ ירושלמי סוף

תוספות

ומבני לוי לא מצאתי שם — ואם תאמר: והא אמרינן במתניתין: עשרה יוחסין עלו מבבל, וקא חשיב לוים: ויש לומר: דכל הלוים שעלו עמו היו קצוצי בהונות, ואינם ראויים לשורר שירה של דוכן.

---

(5) צלצל של מקדש של משה היה ושל נחושת היה נשבר ותקנוהו ולא היה מצלצל כמות שהיה הזרו ונטלוהו והזר לכמות שהיה. מכתשת של מקדש של משה היה ושל נחושת היה נשברה ותיקנוה ולא היתה מפטמת כמו שהיתה הזרו ונטלוה והזרה לכמות שהיתה. אילו שני כלים שנשתברו בבנין הראשון נחושת ממורק: וכלי נחושת מוצהב כתיבה [illegible] המכוהות בזהב. תרין אמורין חד אמר חד מינהון כתריי דדהב. והורנה אמר תריי מינהון רתריי דדהב:

ירושלמי סוף פרק הכלים